

Na osnovu člana 8 stav 2, člana 9 stav 2, člana 11 stav 1 tačka 1 i 2, člana 12 stav 1, člana 13 stav 1, člana 35, člana 38, te člana 40 stav 2 Zakona o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11, 2/17 i 84/24), člana 73 stav 1 tačka 4 Statuta Prijestonice ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", broj 49/18, 9/19, 17/21) uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva kulture i medija Crne Gore, Rješenje broj UPI-13-041/26-122/3 od 29.05.2026. godine, Skupština Prijestonice Cetinje, na sjednici održanoj 7.07. i 10.07.2026. godine, donijela je

PROGRAM PODIZANJA SPOMEN-OBILJEŽJA NA TERITORIJI PRIJESTONICE CETINJE za 2026. godinu

Uvod

Ovim programom, u skladu sa Zakonom o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", broj 40/08, 40/11, 2/17 i 84/24) utvrđuju se spomen-obilježja koja će se podići na teritoriji Prijestonice Cetinje u 2026. godini, vrsta i način podizanja spomen-obilježja, opis simboličkog značenja kao i razlozi i drugi elementi neophodni za sprovođenje Programa.

Spomen – obilježjima se, shodno članu 1 navedenog zakona, trajno obilježavaju značajni događaji, čuvaju uspomene na istaknutu ličnost, njeguju ljudski ideali, kulturno-istorijske tradicije i odaje počast borcima za slobodu, civilnim žrtvama rata i masovnim stradanjima ljudi.

Takođe, članom 2 stav 1 istog Zakona, spomen-obilježjem smatra se i spomen-objekat (spomen-groblje, spomen-kosturnica, spomenik, spomen-bista, spomen-ploča, spomen-kuća, spomen-dom, memorijalni muzej, zadužbinski objekat i dr.), koji izgledom, sadržajem, oznakama ili natpisom doprinosi trajnom očuvanju vrijednosti iz člana 1 ovog zakona.

I

IZMJEŠTANJE SPOMEN-OBILJEŽJA

1.1. Izmještanje spomen-biste posvećene Petru Lubardi

Spomen-obilježje predstavlja uspomenu na istaknutu ličnost, jednog od najplodonosnijih likovnih stvaralaca Crne Gore. Naime, radi se o arhitektonsko-skulptorskom elementu i postavljenom spomen-objektu na Kat. parceli 4091/1 KO Cetinje I, ispred objekta Plavog Dvorca, u kojim je u ranijem periodu bio smješten Umjetnički muzej.

Petar Lubarda je rođen 1907. godine u Ljubotinju, nedaleko od Cetinja, osnovnu školu pohađao je u Ljubotinju, školovanje nastavlja na Cetinju a potom u Herceg Novom, đe započinje gimnazijsko školovanje. Kao gimnazijalac 1925. priređuje prvu samostalnu izložbu. Iste godine se upisuje na Umetničku školu u Beogradu, gde su mu profesori bili Ilija Šobajić, Ljuba Ivanović i Beta Vukanović. Međutim, nakon nekoliko mjeseci prekida školovanje i 1926. odlazi u Pariz, upisuje se na Académie des Beaux Arts, koju napušta zbog loše finansijske situacije. Tokom boravka u Parizu na njegovo slikarstvo su snažno uticali klasični majstori Rembrant,

Ticijan i El Greko. Prvi put samostalno izlaže u Rimu 1929. u Casa dell' Arte Bragaglia.

Vraća se u Jugoslaviju 1932. gde živi u Beogradu, ali često boravi u Crnoj Gori i u Dalmaciji. Sljedećih godina redovno izlaže na „Prolećnim i Jesenjim izložbama slikarskih i vajarskih radova jugoslovenskih umjetnika”.

Prvu samostalnu izložbu, u svojoj državi, priredio je 1933. godine u Beogradu u Francusko-srpskom klubu. Izlaže u Jugoslovenskom paviljonu na Svetskoj izložbi u Parizu 1937. i dobija Grand Prix. Postaje član Društva srpskih umjetnika „Lada” 1938. sa kojim od tada redovno izlaže.

Poslije rata živi u Beogradu i radi kao profesor na Likovnoj akademiji do 1946. kada ga, kao navodnog predstavnika „formalističke škole”, zajedno sa Milom Milunovićem premještaju na službu na Cetinje. Učestvuje u formiranju i na prvoj izložbi Udruženja likovnih umetnika Crne Gore. Postaje drugi predsednik ULUCG-a. Učestvuje u formiranju Umjetničke škole na Cetinju 1947. Bio je njen profesor i prvi direktor.

Početak druge polovine XX vijeka, nastavlja se njegova međunarodna afirmacija. Otvara izložbu u Jugoslovenskom centru u Parizu 1952. Dobija pozitivne kritike u Francuskoj. Izlaže na Bijenalu u Sao Paulu 1954. đe biva izuzetno zapažen i dobija jednu od tri otkupne nagrade za slikarstvo. Na Trećem bijenalu likovnih umjetnosti u Tokiju 1955. dobija jednu od četiri ravnopravne nagrade. Izlaže u Londonu u Galeriji Leicester. Dobija nacionalnu nagradu Gugenhajmove zadužbine 1956. u visini od 1000 dolara za sliku „Borba konja”.

Jedini je jugoslovenski slikar čije je djelo reprodukovano u „Istoriji modernog slikarstva” Herberta Rida. Zastupljen je u knjizi „Savremeni slikari” francuske izdavačke kuće Lucien Maseno. Radi zidnu sliku Velika štafeta ljudskog razuma u zgradi SIV-a. Kao njen prvi dobitnik, 1966. dobija nagradu AVNOJ-a. Izabran za redovnog člana SANU, vanredni je član Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti. Dobitnik je brojnih domaćih i međunarodnih nagrada.

Od 1997. godine ustanovljena je Nagrada „Petar Lubarda” najveće crnogorsko državno priznanje iz oblasti likovnih umjetnosti. Na Cetinju svoj rad obavlja srednjoškolska obrazovna ustanova, koja od 1998.godine radi pod imenom „Petra Lubarde”.

Umro je u Beogradu 1974, sahranjen je u Aleji velikana na Novom groblju u Beogradu.

II

2.1. Lokacija na kojoj je podignuto spomen-obilježje:

Spomen-bista je prvobitno bila postavljena ispred objekta Plavog Dvorca, u kojim je u ranijem periodu bio smješten Umjetnički muzej. Prenamjenom objekta za potrebe Rezidencije Predsjednika Crne Gore, spomen-obilježje je privremeno dislocirano na Trgu Revolucije u blizini Vladinog doma, odnosno Narodnog muzeja Crne Gore.

Skupština Prijestonice Cetinje je na sjednici održanoj 01.10.2013. godine donijela, uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležnog ministarstva, Odluku o davanju statusa spomen-obilježja, spomen-bisti Petra Lubarde, akt broj 01-030/13-63/2 od 01.10.2013. godine ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi" broj 30/13 od 15.10.2013. godine).

III

- 3.1.** Vrsta spomen-obilježja – SPOMEN-BISTA, koja je podignuta u znak trajnog čuvanja uspomene na istaknutu ličnost i koju je potrebno izmjestiti na drugu odgovarajuću lokaciju.
- 3.2.** Materijal od kojeg je izrađena spomen-bista, dimenzije, trenutna lokacija i autor:
Osnova-Postolje: bijeli mermer dimenzija dužina: 100 cm, visina:10 cm, širina 100 cm.
Postament: bijeli mermer dužina: 50 cm; visina:155 cm; širina:50 cm. Na postamentu su formirana dva polja Donje, visine 101 cm sa žljebom visine 4 cm i gornje, visine 50 cm, na kojem je ispisan tekst.
Bista bronza: dužina 25 cm; visina: 60 cm; širina: 20 cm.
- 3.3.** Autor: prof. dr Pavla Pejovića, vajar.
- 3.4.** Tekst na spomen – obilježju: uklesan bez bojenog sloja frontalno na postamentu latinicom: L U B A R D A .
- 3.5.** Trenutna lokacija: Trg revolucije, dio kat. parcele 3422/13 KO Cetinje I.
- 3.6.** Sredstva za izmještanje spomen-obilježja obezbijediće Prijestonica Cetinje.
- 3.7.** Lokacija na kojoj će se izvršiti izmještanje spomen-obilježja: dio kat. parcele 3351/1 KO Cetinje I.
- 3.8.** Za izmještanje spomen-biste nadležan organ lokalne uprave Prijestonice Cetinje za uređenje prostora i zaštitu životne sredine izdaje rješenje o novoj lokaciji i dozvolu za postavljanje u skladu sa Zakonom.
- 3.9.** Nosilac aktivnosti na realizaciji izmještanja spomen-obilježja je Prijestonica Cetinje u saradnji sa organima lokalne uprave nadležnim za oblasti kulture, investicija i održivog razvoja, uređenja prostora i zaštite životne sredine.
- 3.10.** Rok za izmještanje spomen-biste: do kraja 2026. godine.
- 3.11.** U realizaciji izmještanja spomen-obilježja, u skladu sa Zakonom i ovim Programom donijeće se posebna Odluka.

Prenamjenom objekta, Plavog Dvorca, za potrebe Rezidencije Predsjednika Crne Gore, spomen-obilježje je privremeno usljed potrebe i nedostatka odgovarajućeg prostora izmješteno na Trgu Revolucije u blizini Vladinog doma, odnosno Narodnog muzeja Crne Gore, što se u tadašnjim uslovima nametnulo kao nužnost.

Izgradnjom Univerzitetskog kompleksa, u blizini Fakulteta likovnih umjetnosti, stvoreni su uslovi da se predmetno spomen-obilježje, prezentira na adekvatan način i u prostoru na kojem bi bilo na simbolički i interaktivni način povezano.

S tim u vezi pribavljena je saglasnost Upravnog odbora Univerziteta Crne Gore, kao i pozitivno mišljenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore za izmještanje spomen-biste posvećene Petru Lubardi, na novu odgovarajuću lokaciju.

Programom podizanja spomen-obilježja odaje se počast i čuvaju uspomene na istaknutu ličnost iz crnogorske istorije, koja je dala nemjerljiv doprinos kulturnoj,

istorijskoj afirmaciji naše države, takođe, je neizostavno zaslužna za državni, društveni i kulturni prosperitet i razvoj Crne Gore, te je doprinijela očuvanju istorijskih vrijednosti i ugledu Prijestonice Cetinje.

Po osnovu dopisa gradonačelnika Prijestonice Cetinje koji je upućen Upravi za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore, akt broj 01-629/26-59 od 22.01.2026. godine, a vezano za dislokaciju/izmještanje spomen-biste Petra Lubarde, Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore, je dostavila odgovor, u kojem se navodi, da sa aspekta zaštite kulturnih dobara, obzirom da se izmještanje planira u zaštićenoj okolini kulturnog dobra "Istorijsko jezgro Cetinja", nema smetnji za izmještanje spomen-biste Petra Lubarde, na dio kat. parcele 3351/1 KO Cetinje I, Prijestonica Cetinje.

Shodno odredbama člana 35, člana 38 i člana 40 stav 2 a u vezi sa članom 11 Zakona o spomen-obilježjima ("Službeni list Crne Gore", br. 40/08, 40/11, 2/17), donosi se Program podizanja spomen-obilježja na teritoriji Prijestonice Cetinje za 2026. godinu, sa potrebom izmještanja spomen-biste posvećene Petru Lubardi, na novu lokaciju.

IV

Završna odredba

Ovaj Program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi".

Broj: 02-016/26- 553/3
Cetinje, 7.07. i 10.07.2026.godine

Skupština Prijestonice Cetinje

PREDSJEDNICA
Milena Vujović

